

Brik 'DIEPZEE'

Zeilend charter- en opleidingsschip
Ontwerp en bouw: Ton van Schoonhoven

DROOM en/of WERKELIJKHEID?

Ieder heeft een droom. De een kan die droom realiseren, de ander niet en moet blijven dromen (of blijft liever dromen). Van jongs af aan droom ik dat ik op de vroegere zeilschepen vaar, in het want op enter en op de ra uitleg, hoog boven zee, Ik werd lid van een vereniging die ijverde voor het in de vaart brengen van een vierkant getuigd zeilschip voor opleidingsdoeleinden. De wervingsposter van toen laat een bark à la Gorch Fock zien. Het uitblijven van de realisatie van een dergelijk dwars getuigd schip was mede de aanleiding dat ik mijn ideeën over hoe een opleidingsschip eruit moest zien op papier ging zetten. Nadat het ontwerp klaar was begon ik al snel met het maken van een model ervan. Daarnaast raakte ik aan de watersport, was zeilinstructeur, maakte IJsselmeer-, Wadden- en zeezeilreizen en was een tijdje eigen-jachtschipper. Op een van mijn reizen op de (eerste) Eendracht kreeg ik de gelegenheid in het want op te enteren en op de enige ra aan boord, hoog boven een aanschietende zee, een beetje te proeven hoe het op de zeilschepen van weleer toging.

Ondanks genoemde activiteiten bleef toch die droom overeind. Een droom gaat niet zo snel als de werkelijkheid, althans je kunt er steeds weer op terug komen en er de tijd voor nemen.

Inmiddels is het model klaar en is mijn droom voor een gedeelte zichtbaar geworden. Het is een modern schip met de tuigage van een brik, die men nog tot ver in de 19de eeuw veel aantrof. Dit model stelt me bovendien in staat in de tijd dat ik er nog aan werk, ermee vaar of alleen maar naar kijk, te blijven dromen.

Aan de hand van dit model wil ik geïnteresseerden graag rondleiden en hen vertellen over de roemruchte tijd van de Grote Zeilvaart, die zijn hoogtepunten kende in de Clippertijd (1850-1870) en de Windjammers van rond 1900 en daarna. De huidige opleidingsschepen zijn daar nog een zichtbaar 'restant' van.

De diverse getoonde foto's (kijk voor foto's onder 'historie') geven een indruk van de vorderingen bij de

bouw van een model van de brik 'DIEPZEE'. Van dit schip is er geen tweede, niet in het groot en niet in het klein. Het is een geheel eigen ontwerp naar eigen ideeën. De Diepzee is niet echt een statisch model in de zin van het woord, hoewel het bijna steeds in een vitrine zal staan. Er kan namelijk ook mee gevaren worden. Alle zeilen kunnen in principe worden bediend zoals dat in het echt ook zou gebeuren. Een en ander zal echter heel wat voeten in de aarde hebben, want alles moet dan met de hand verستeld worden. Voor iedere koerswijziging moeten minstens 37 lijnen worden bediend! En je hebt, zelfs voor een redelijk groot model als de Diepzee, altijd veel te grote handen.

Iedereen is ook wel eens de enorme, schijnbaar ongeordende wirwar van lijnen opgevallen, die bij dwars getuigde zeilschepen vanuit de mast naar beneden aan dek komt. Aan de hand van de Diepzee kan een duidelijk inzicht worden verkregen hoe dat zogenaamde lopende want is samengesteld en funktioneert.

Het ontwerp van de Diepzee stamt uit 1966. Met de bouw van het model ben ik in 1967 gestart. Half juni 1990 heb ik de bouw voltooid. Er

mee rekening houdend dat de Diepzee tussentijds door omstandigheden een periode van 10 jaar onaangeroerd op een plank heeft gestaan, is de 'netto' bouwtijd 13 jaar.

Bij de bouw is gebruik gemaakt van de meest eenvoudige gereedschappen zoals figuurzaag met zaagplankje, handboor, enkele vijltjes en tangetjes, een 25 watt soldeerbout e.d. Maar vooral geduld en een flinke portie kennis van zeilschepen zijn de belangrijkste werktuigen gebleken.

De Diepzee heeft 19 zeilen (10 razeilen en 9 snijzeilen). Het staande want heeft een lengte van ongeveer 25 meter en het lopende want (170 lijnen) een lengte van globaal 150 meter.

De Diepzee is vaarklaar. Af en toe moet er echter wel eens wat gerepareerd worden en ik wil nog enkele uitrustingsstukken aan dek toevoegen die het geheel een nog scheepser aanblik geven.

Tot slot nog enkele feiten:

De schaal van het model is 1: 30

totale lengte 1.415 m	hoogte boven waterlijn	1.01 m
lengte romp 1.20 m	totale hoogte	1.176
lengte waterlijn 0.936 m	waterverplaatsing	15.5 kg
breedte 0.33 m	ballast	6.0 kg
diepgang 0.166 m	zeiloppervlak snijzeilen	0.45 m ²
	razeilen	0.47 m ²
	totaal	0.92 m ²